

OGŁOSZENIE O NABORZE WNIOSKÓW O DOFINANSOWANIE

GMINA JEDLINA-ZDRÓJ

ogłasza nabór wniosków o dofinansowanie na wymianę nieefektywnych źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych na terenie Gminy Jedlina-Zdrój w ramach Programu Priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie” ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹ udostępnionych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

Termin naboru (składania) wniosków: od 05.08.2024 r. do 06.09.2024 r.

I. Cel programu

Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych¹ znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych².

II. Przeznaczenie dofinansowania

1. Dofinansowanie przeznaczone jest na likwidację wszystkich nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe służących do ogrzewania lokalu mieszkalnego w budynku mieszkalnym wielorodzinnym oraz:
 - 1) zakup i montaż nowego źródła ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i ciepłej wody użytkowej albo,
 - 2) podłączenie lokalu mieszkalnego do efektywnego źródła ciepła w budynku.
2. Zgodnie z docelowymi wymaganiami uchwały Nr XLI/1406/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze uzdrowisk w województwie dolnośląskim ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw jako nieefektywne źródło ciepła na paliwo stałe należy rozumieć:
 - 1) znajdujące się w lokalu mieszkalnym położonym w strefie „A” lub „B” ochrony uzdrowiskowej wszystkie piece na paliwo stałe, niezależnie od klasy instalacji,
 - 2) znajdujące się w lokalu mieszkalnym położonym w strefie „C” ochrony uzdrowiskowej:
 - a) piece na paliwo stałe niespełniające wymagań rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe lub rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu,
 - b) piece na paliwo stałe spełniające wymagania rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe lub rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących

¹ Przez lokal mieszkalny należy rozumieć samodzielny lokal mieszkalny w rozumieniu ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali

² Przez budynek mieszkalny wielorodzinny, dla potrzeb programu, należy rozumieć budynek mieszkalny, w którym wydzielono więcej niż dwa lokale, w tym przynajmniej dwa samodzielne lokale mieszkalne

ekoprojektu, ale występują możliwości techniczne przyłączenia do sieci gazowej, potwierdzone przez operatora sieci.

3. Jako nowe źródło ciepła można zastosować:
 - 1) pompę ciepła powietrze/woda (w strefie A, B i C ochrony uzdrowiskowej)
 - 2) pompę ciepła powietrze/powietrze (w strefie A, B i C ochrony uzdrowiskowej)
 - 3) kocioł gazowy kondensacyjny (w strefie A, B i C ochrony uzdrowiskowej)
 - 4) kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie (tylko w strefie C uzdrowiska, jeżeli nie ma możliwości podłączenia do sieci gazowej)
 - 5) kocioł zgazowujący drewno o podwyższonym standardzie (tylko w strefie C uzdrowiska, jeżeli nie ma możliwości podłączenia do sieci gazowej)
 - 6) ogrzewanie elektryczne (w strefie A, B i C ochrony uzdrowiskowej)
4. Dodatkowo mogą być wykonane:
 - 1) demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania (c.o.) i/lub ciepłej wody użytkowej (c.w.u.), instalacji gazowej od przyłącza gazowego/zbiornika na gaz do kotła;
 - 2) zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła;
 - 3) zakup i montaż okien w lokalu mieszkalnym lub drzwi oddzielających lokal od przestrzeni nieogrzewanej lub środowiska zewnętrznego (zawiera również demontaż);
 - 4) dokumentacja projektowa dotycząca powyższego zakresu.

Wszystkie urządzenia oraz materiały muszą być fabrycznie nowe, dopuszczone do obrotu oraz w przypadku, gdy wynika to z obowiązujących przepisów prawa – posiadać deklaracje zgodności urządzeń z przepisami z zakresu bezpieczeństwa produktu (oznaczenia „CE” lub „B”).

Szczegółowe wymagania określono w Załączniku nr 1 do Ogłoszenia (Załącznik Nr 1 do Programu Priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie”).

Jeżeli wynika to z przepisów prawa, usługi muszą być wykonane przez osoby lub podmioty posiadające stosowne uprawnienia i pozwolenia oraz przeprowadzone zgodnie z obowiązującym prawem i normami.

W ramach Programu dofinansowane mogą być przedsięwzięcia rozpoczęte³ nie wcześniej niż od dnia podpisania przez beneficjenta końcowego umowy o dofinansowanie przedsięwzięcia z Gminą Jedlina-Zdrój. Termin zakończenia⁴ realizacji przedsięwzięcia nie może przekroczyć 31.12.2025 r.

Na jeden lokal mieszkalny może być udzielone jedno dofinansowanie w ramach programu.

III. Koszty kwalifikowane

1. Do dofinansowania w ramach programu kwalifikowane są koszty: urządzeń, materiałów i usług umieszczonych w Załączniku nr 1 do Ogłoszenia.
2. Podatek od towarów i usług (VAT) jest kosztem kwalifikowanym tylko wówczas, gdy jest on faktycznie i ostatecznie ponoszony przez beneficjenta końcowego, a beneficjent ten nie ma prawnej możliwości odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego w jakiegokolwiek części, zgodnie z przepisami ustawy o podatku od towarów i usług.

³ Rozpoczęcie przedsięwzięcia przez beneficjenta końcowego rozumiane jest, jako poniesienie pierwszego kosztu kwalifikowanego (data wystawienia pierwszej faktury lub równoważnego dokumentu księgowego). Koszty poniesione przed zawarciem umowy pomiędzy beneficjentem końcowym a gminą będą uznawane za niekwalifikowane

⁴ Zakończenie przedsięwzięcia przez beneficjenta końcowego (data wystawienia ostatniej faktury lub równoważnego dokumentu księgowego lub innego dokumentu potwierdzającego wykonanie prac) oznacza rzeczowe zakończenie wszystkich prac objętych umową o dofinansowanie, pozwalające na prawidłową eksploatację zamontowanych urządzeń

IV. Intensywność dofinansowania i maksymalna kwota dotacji

Dofinansowanie może być przyznane na poziomie podstawowym, podwyższonym lub najwyższym:

- 1) Podstawowy poziom dofinansowania – do 30% faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia realizowanego przez Beneficjenta końcowego, nie więcej jednak niż 16 500,00 zł na jeden lokal mieszkalny.
- 2) Podwyższony poziom dofinansowania - do 60% faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia realizowanego przez Beneficjenta końcowego, nie więcej jednak niż 27 500,00 zł na jeden lokal mieszkalny.
- 3) Najwyższy poziom dofinansowania - do 90% faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia realizowanego przez Beneficjenta końcowego, nie więcej jednak niż 41 000,00 zł na jeden lokal mieszkalny.

Ostateczna maksymalna wysokość dofinansowania zostanie określona w umowie z beneficjentem końcowym przy uwzględnieniu przeznaczonych na dofinansowanie środków oraz ilości złożonych wniosków mieszkańców.

V. Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie

Łączna wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie w Gminie Jedlina-Zdrój wynosi 1.231.500,00 zł.

VI. Beneficjenci końcowi dofinansowania

1. Beneficjenci końcowi uprawnieni do podstawowego poziomu dofinansowania.

- 1) Beneficjentem końcowym jest osoba fizyczna posiadająca tytuł prawny do lokalu mieszkalnego znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym wynikający z:

- a) prawa własności⁵
- b) ograniczonego prawa rzeczowego⁶ albo
- c) najmu lokalu mieszkalnego stanowiącego własność Gminy Jedlina-Zdrój wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2021 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego⁷, jeżeli nie wszystkie lokale mieszkalne w tym budynku stanowią własność gminy

realizująca przedsięwzięcie będące przedmiotem dofinansowania, o dochodzie rocznym nieprzekraczającym kwoty 135 000 zł⁸,

- a) stanowiącym podstawę obliczenia podatku, wykazany w ostatnio złożonym zeznaniu podatkowym zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- b) ustalonym:

- zgodnie z wartościami określonymi w załączniku do obwieszczenia ministra właściwego do spraw rodziny w sprawie wysokości dochodu za dany rok z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, obowiązującego na dzień złożenia wniosku oraz

⁵ W przypadku współwłasności, beneficjent końcowy może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę wszystkich współwłaścicieli na realizację przedsięwzięcia.

⁶ W przypadku wspólnego ograniczonego prawa rzeczowego beneficjent końcowy może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę wszystkich uprawnionych z ograniczonego prawa rzeczowego na realizację przedsięwzięcia.

⁷ W przypadku najmu lokalu mieszkalnego stanowiącego własność gminy wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy beneficjent końcowy może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę gminy na realizację przedsięwzięcia

⁸ Brany jest pod uwagę tylko dochód beneficjenta końcowego, a nie w przeliczeniu na członka gospodarstwa domowego

- na podstawie dokumentów potwierdzających wysokość uzyskanego dochodu, zawierających informacje o wysokości przychodu i stawce podatku lub wysokości opłaconego podatku dochodowego w roku wskazanym w powyższym obwieszczeniu ministra;

- c) z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego, przyjmując, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód roczny w wysokości dochodu ogłaszanego corocznie, w drodze obwieszczenia Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie ustawy o podatku rolnym, obowiązującego na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie;
- d) niepodlegającym opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych i mieszczącym się pod względem rodzaju w katalogu zawartym w art. 3 lit. c) ustawy o świadczeniach rodzinnych, osiągniętym w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia wniosku o dofinansowanie, wykazanym w odpowiednim dokumencie.

W przypadku uzyskiwania dochodów z różnych źródeł określonych powyżej w lit. a) - d), dochody te sumuje się, przy czym suma ta nie może przekroczyć kwoty 135 000 zł.

2. Beneficjenci końcowi uprawnieni do podwyższonego poziomu dofinansowania

- 1) Beneficjentem końcowym uprawnionym do podwyższonego poziomu dofinansowania jest osoba fizyczna posiadająca tytuł prawny do lokalu mieszkalnego znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym w mieście Jedlina-Zdrój wynikający z:
 - d) prawa własności⁹
 - e) ograniczonego prawa rzeczowego¹⁰ albo
 - f) najmu lokalu mieszkalnego stanowiącego własność Gminy Jedlina-Zdrój wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2021 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego¹¹, jeżeli nie wszystkie lokale mieszkalne w tym budynku stanowią własność gminy

realizująca przedsięwzięcie będące przedmiotem dofinansowania, której przeciętny miesięczny dochód na jednego członka jej gospodarstwa domowego wskazany w zaświadczeniu wydawanym zgodnie z art. 411 ust. 10g ustawy – Prawo ochrony środowiska, nie przekracza kwoty:

1 894 zł w gospodarstwie wieloosobowym,

2 651 zł w gospodarstwie jednoosobowym.

- 2) W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej, roczny przychód osoby fizycznej z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za rok kalendarzowy, za który ustalony został przeciętny miesięczny dochód wskazany w zaświadczeniu, o którym mowa w pkt 1) powyżej, nie przekroczył czterdziestokrotności kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów obowiązującym w grudniu roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie.

3. Beneficjenci końcowi uprawnieni do najwyższego poziomu dofinansowania

- 1) Beneficjentem końcowym uprawnionym do najwyższego poziomu dofinansowania jest osoba fizyczna posiadająca tytuł prawny do lokalu mieszkalnego znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym w mieście Jedlina-Zdrój wynikający z:

⁹ W przypadku współwłasności, beneficjent końcowy może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę wszystkich współwłaścicieli na realizację przedsięwzięcia.

¹⁰ W przypadku wspólnego ograniczonego prawa rzeczowego beneficjent końcowy może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę wszystkich uprawnionych z ograniczonego prawa rzeczowego na realizację przedsięwzięcia.

¹¹ W przypadku najmu lokalu mieszkalnego stanowiącego własność gminy wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy beneficjent końcowy może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę gminy na realizację przedsięwzięcia

- a) prawa własności¹²
- b) ograniczonego prawa rzeczowego¹³ albo
- c) najmu lokalu mieszkalnego stanowiącego własność Gminy Jedlina-Zdrój wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2021 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego¹⁴, jeżeli nie wszystkie lokale mieszkalne w tym budynku stanowią własność gminy

realizująca przedsięwzięcie będące przedmiotem dofinansowania, której przeciętny miesięczny dochód na jednego członka jej gospodarstwa domowego wskazany w zaświadczeniu wydawanym zgodnie z art. 411 ust. 10g ustawy – Prawo ochrony środowiska, nie przekracza kwoty:

1 090 zł w gospodarstwie wieloosobowym,

1 526 zł w gospodarstwie jednoosobowym.

lub

ma ustalone prawo do otrzymywania zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku rodzinnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, potwierdzone w zaświadczeniu wydanym na wniosek beneficjenta końcowego, przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, zawierającym wskazanie rodzaju zasiłku oraz okresu, na który został przyznany. Zasiłek musi przysługiwać w każdym z kolejnych 6 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o wydanie zaświadczenia oraz co najmniej do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie.

- 2) W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej przez osobę, która przedstawiła zaświadczenie o przeciętnym miesięcznym dochodzie na jednego członka jej gospodarstwa domowego, roczny jej przychód, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za rok kalendarzowy, za który ustalony został przeciętny miesięczny dochód wskazany w zaświadczeniu, nie przekroczył dwudziestokrotności kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów obowiązującym w grudniu roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie.

VII. Warunki dofinansowania

- 1. W przypadku, gdy w lokalu mieszkalnym, w którym realizowane jest przedsięwzięcie, prowadzona jest działalność gospodarcza¹⁵ rozumiana zgodnie z unijnym prawem konkurencji, wysokość dotacji jest pomniejszana proporcjonalnie do powierzchni zajmowanej na prowadzenie działalności gospodarczej.
- 2. W przypadku, gdy działalność gospodarcza jest prowadzona na powierzchni całkowitej przekraczającej 30% lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym, przedsięwzięcie nie kwalifikuje się do dofinansowania.

¹² W przypadku współwłasności, beneficjent końcowy może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę wszystkich współwłaścicieli na realizację przedsięwzięcia.

¹³ W przypadku wspólnego ograniczonego prawa rzeczowego beneficjent końcowy może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę wszystkich uprawnionych z ograniczonego prawa rzeczowego na realizację przedsięwzięcia.

¹⁴ W przypadku najmu lokalu mieszkalnego stanowiącego własność gminy wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy beneficjent końcowy może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę gminy na realizację przedsięwzięcia

¹⁵ Działalność gospodarcza, według unijnego prawa konkurencji, rozumiana jest bardzo szeroko, jako oferowanie towarów lub usług na rynku. Zakres tego pojęcia jest szerszy niż w prawie krajowym (art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców), ponieważ nie wymaga się, aby działalność miała charakter zarobkowy, czy była prowadzona w sposób zorganizowany lub ciągły. W związku z tym działalność taka jak np. wynajmowanie budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego, najem okazjonalny oraz inne formy udostępnienia tych budynków lub lokali na rynku, należy traktować jako działalność gospodarczą w rozumieniu unijnego prawa konkurencji

3. Nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcie, na które beneficjent końcowy otrzymał dofinansowanie w ramach programu priorytetowego NFOŚiGW pn. „Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych – pilotaż na terenie województwa dolnośląskiego”.
4. Przedsięwzięcie realizowane w ramach programu może być dofinansowane z innych środków publicznych niż program wymieniony w pkt 3, z tym, że łączna kwota dofinansowania na przedsięwzięcie nie może przekroczyć 100% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia.
5. Warunkiem udzielenia dofinansowania jest zobowiązanie się beneficjenta końcowego, że po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia w ramach Programu w lokalu mieszkalnym objętym dofinansowaniem nie będą zainstalowane żadne źródła ciepła na paliwa stałe o klasie niższej niż 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5, zamontowane w lokalu mieszkalnym kominki wykorzystywane na cele rekreacyjne będą spełniać wymagania ekoprojektu, wszystkie zainstalowane oraz użytkowane urządzenia służące do celów ogrzewania i/lub przygotowania ciepłej wody użytkowej będą spełniać docelowe wymagania obowiązujących na terenie położenia lokalu mieszkalnego objętego dofinansowaniem, aktów prawa miejscowego, w tym uchwał antysmogowych, również wtedy kiedy akty te przewidują bardziej rygorystyczne ograniczenia dotyczące zakupu i montażu źródeł ciepła,
6. Zakres przedsięwzięcia finansowanego w ramach programu musi być zgodny z programem ochrony powietrza w rozumieniu art. 91 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, właściwym ze względu na usytuowanie budynku, w którym znajduje się lokal mieszkalny objęty dofinansowaniem, obowiązującym na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie.
7. Wszystkie zainstalowane oraz użytkowane urządzenia służące do celów ogrzewania lub przygotowania ciepłej wody użytkowej będą spełniać docelowe wymagania aktów prawa miejscowego, w tym uchwał antysmogowych¹⁶, obowiązujących na terenie położenia budynku, w którym znajduje się lokal mieszkalny objęty dofinansowaniem.
8. W ramach programu można dofinansować zakup i montaż tylko jednego źródła ciepła dla lokalu do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu. Wyjątek stanowi ogrzewanie elektryczne, które może się składać z kilku urządzeń trwale zainstalowanych w lokalu mieszkalnym, tworzących system ogrzewania tego lokalu mieszkalnego.
9. Otrzymanie dofinansowania na zakup i montaż indywidualnego źródła ciepła w lokalu mieszkalnym nie jest możliwe w przypadku, gdy dla budynku mieszkalnego wielorodzinnego, w którym znajduje się lokal, którego dotyczy wniosek, istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci ciepłowniczej i dostarczania ciepła z sieci ciepłowniczej lub jest on podłączony do sieci ciepłowniczej.
10. Wymieniane źródło ciepła na paliwo stałe musi być trwale wyłączone z użytku. Potwierdzeniem trwałego wyłączenia z użytku źródła ciepła na paliwo stałe jest **imienny** dokument zezłomowania / karta przekazania odpadu / formularz przyjęcia odpadów metali. W przypadku pieców kaflowych i innych źródeł ciepła, które nie podlegają zezłomowaniu, należy przedstawić odpowiedni protokół kominiarski wydany przez mistrza kominiarskiego, potwierdzający trwałe odłączenie od przewodu kominowego. Beneficjent końcowy zobowiązany jest przedłożyć ww. dokumenty wraz z rozliczeniem zadania.

VIII. Okres trwałości projektu

Okres trwałości przedsięwzięcia dla beneficjenta końcowego wynosi 5 lat od daty zakończenia przedsięwzięcia. W okresie trwałości projektu beneficjent końcowy nie może zmienić przeznaczenia lokalu z mieszkalnego na inny, nie może zdemontować urządzeń, instalacji oraz wyrobów budowlanych zakupionych i zainstalowanych w trakcie realizacji przedsięwzięcia, a także nie może zainstalować dodatkowych źródeł ciepła, niespełniających warunków programu i wymagań technicznych określonych w Załączniku nr 1 do Ogłoszenia.

¹⁶ Przez uchwały antysmogowe rozumie się uchwały podjęte przez sejmik województwa w trybie art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska

Załączniki do Ogłoszenia:

1. Rodzaje kosztów kwalifikowanych oraz wymagania techniczne dla Programu